

A: CIVILSAMFUND

Sådan binder udviklingshæmmede vaskeriarbejdere et boligområde i Aarhus sammen

Carsten Terp Beck-Nilsson

30. januar 2018 kl. 4:55 | 0 kommentarer

Raphael Bo Jensen og Katja Sønderbek på vej ud med nyvasket tøj til kunder.

NABOSKAB: Et socialøkonomisk vaskeri i et alment boligbyggeri i Aarhus skaber arbejde til tre udviklingshæmmede. Men det gør mere end det. I kommunen kalder man det et smukt eksempel på fremtidens velfærd.

Hver morgen klokken 9 sidder han der i 3A mod rutebilstationen med sit vasketøj i en blå Ikea-pose. Tit sunket lidt sammen. I sin egen verden. Men det er kun, indtil nogen henvender sig til ham. Så oplyses hans ansigt af et lykkeligt smil.

“Jeg elsker at snakke med folk,” siger han.

Raphael Bo Jensen er 32 år gammel og udviklingshæmmet. Og han er ude med vasketøj til firmakunder, som synes, det giver mening at få tøj vasket, strøget og lagt sammen i det beboervaskeri, der ligger i Søvangen, en del af Brabrand Boligforening.

Vaskeriet er socialøkonomisk og en øvebane for tre udviklingshæmmede, og det er på en måde det, denne artikel handler om. Og så alligevel ikke.

For selv om arbejdet i Vaskeriet skaber en ubestridelig værdi for Raphael og hans to kolleger, Lotte og Katja, så er det de afledte effekter af deres arbejde, der er den egentlige pointe.

For gennem noget så simpelt som at hente, vaske, stryge, folde og levere vasketøj knytter de tre udviklingshæmmede forbindelser mellem beboerne i Søvangen, bygger bro over fordomme, modvirker ensomhed og skaber i det hele taget sammenhæng i en verden, som bliver stadig mere fragmenteret.

Verden er fuld af vaskerier

Det var helt tilbage i 2013, at ideen om et vaskeri med udviklingshæmmede medarbejdere opstod. Men først da 2016 var ved at gå på hæld, var den moden til at blive ført ud i livet.

De to tidligere socialpædagoger Pia Stabell Hjort og Katrine Knudsen havde forestillet sig, at de kunne indrette et vaskeri i et butiksløkke i Aarhus. Men det ville blive for dyrt i vand og kloakering. Og pludselig slog det dem:

“Verden er jo fuld af vaskerier. Hvorfor bruger vi ikke bare et beboervaskeri, der alligevel ikke kan udnytte sin fulde kapacitet?” siger Pia Stabell Hjort. Og derfra gik det stærkt.

Vaskepigerne, som de nu hedder i daglig tale, kontaktede Brabrand Boligforening. Og her var direktør Keld Laursen ikke sen til at se muligheder.

“Der er jo noget fri kapacitet i vores vaskerier, fordi flere og flere beboere får egen vaskemaskine. Og så var det her jo et super tilbud til de beboere, som er gangbesværede eller af andre årsager har svært ved selv at komme ned i vaskeriet,” siger han.

Samtidig tapper ideen direkte ind i den almene boligsektors DNA, mener Keld Laursen.

“Det ligger i kernen af den almene boligsektor, at der skal være plads til alle. Og det her taler jo direkte ind i fællesskabet og skaber noget at samles om,” siger han.

Dørene fløj op

Så var det bare at finde den rette boligafdeling. Og valget faldt på Søvangen, en afdeling med 444 boliger og mange ældre beboere i Gellerup, seks kilometer vest for Aarhus Midtby.

Men det var vigtigt for Vaskepigerne, at de havde beboernes opbakning. Så i december 2016 pakkede de 450 små poser med småkager.

“Og så gik vi rundt og bankede på alle dørene. Og så snart vi begyndte at snakke om fællesskab, så fløj dørene op. De har bare taget vildt godt imod os,” fortæller Katrine Knudsen.

Og allerede 3. januar 2017 var Vaskepigerne installeret i Søvangens beboervaskeri.

Huslejen er gratis, men Vaskepigerne betaler for driften

af de to maskiner, de bruger hver tirsdag og torsdag formiddag.

Og Vaskepigerens ankomst har forvandlet en huslig pligt til en social begivenhed for beboere, der lægger deres tøjvask på netop de formiddage.

“Vi brygger en masse kaffe og te. Så sidder folk her og strikker og snakker, mens de vasker tøj,” fortæller Pia Stabell Hjort.

“Nogle gange kommer der nogle damer og viser os, hvordan man ruller en dug eller får en vanskelig plet af. Og der er tit nogle, der lige har bagt nogle småkager, som de har med. Det er blevet en anledning til at ville andre,” siger hun.

Vaskeriet knytter folk sammen

På den måde er Vaskeriet blevet et knudepunkt, der skaber nye forbindelser, som knytter bebyggelsen sammen, fortæller Katrine Knudsen.

Et eksempel er Preben, en ældre beboer, som ikke er helt stærk på den teknologiske front. Han sidder jævnligt i Vaskeriet og får kaffe og småkager, mens Raphael Bo Jensen hjælper ham med mobiltelefonen.

“Preben er glad for småkager,” siger Raphael med et af sine blændende smil.

Et andet eksempel er Bente, som altid har dækket op med citronvand og slik, når Raphael, Katja og Lotte kommer og henter hendes vasketøj.

Og så er der Arne, en fjerde udviklingshæmmed, som har drømt om at blive varmemester lige siden 1988.

“Og det er altså længe,” som Pia Stabell Hjort lakonisk konstaterer.

Men bebyggelsens varmemestre holder til lige ved siden af Vaskeriet. Og så lå opfyldelsen af Arnes drøm lige for. Nu er han i praktik hos varmemestrene og går til hånde et par dage om ugen.

Beboerformand: Vi har fået en uventet gave

Hos formanden for beboerbestyrelsen i Søvangen er der kun lovord til overs for projektet.

Det er da klart, siger han, at der altid er nogle få, der skal brokke sig lidt, hvis de ikke kan få en ledig vaskemaskine en tirsdag formiddag, siger Erik Bløchner. Men der er langt, langt flere, som er glade for Vaskeriet.

“Det danner jo nogle relationer i hele bebyggelsen. Vi sagde ja oprindeligt, fordi vi gerne ville hjælpe nogle handicappede. Men så har vi fået det andet i tilgift. Det var en gave, vi ikke havde regnet med, og som vi simpelthen er så glade for,” siger han.

I gamle dage var der både købmand og betjent vaskeri i bebyggelsen. Men begge dele måtte lukke. Og det har mange savnet, fortæller Erik Bløchner. Nu er Vaskeriet blevet et socialt knudepunkt.

“Det er blevet et socialt element, som skaber noget kontakt til nogle af de mennesker, som har været ensomme,” siger han.

Erik Bløchner fortæller om en beboer, som tidligere har været angst for at gå uden for sin lejlighed. Men det har Vaskeriet stille og roligt fået løst op for. Og nu kommer beboeren selv ned og afleverer sit vasketøj.

En plads i fællesskabet

For Raphael Bo Jensen er gevinsten til at tage og føle på. Hvis ikke Vaskeriet fandtes, ville han sumpe hen i sin lejlighed og møde alt for få mennesker, siger han.

Godt nok har Raphael Bo Jensen haft arbejde tidligere. Hos McDonald's, for eksempel, hvor han var i to år.

“Det gik helt galt,” siger han.

Raphael havde svært ved at leve op til kravene om hurtig ekspedition, og han følte sig anderledes og lukket ude af fællesskabet. Og så var der den dag, hvor han havde givet en kunde penge til en busbillet til Randers. Sine egne penge, vel at mærke.

“Så fik jeg skældud af chefen, fordi jeg havde givet mine penge til kunden,” siger Raphael Bo Jensen:

“Jeg blev ved med at komme derhen, selv om jeg fik ondt i maven. Til sidst kunne jeg ikke holde det ud.”

I februar sidste år sagde han op. Og efter fire måneder hjemme i lejligheden hørte han om Vaskeriet, kom til samtale og besluttede sig på vej hjem i bussen.

“Jeg synes, det er rigtig sjovt og spændende. Og der er mange, som er gode at snakke med. Jeg er glad for at være der,” siger Raphael Bo Jensen og tilføjer:

“Og nu spiser jeg ikke på McDonald's mere. Jeg spiser på Burger King.”

Et eksempel på fremtidens velfærd

Aarhus Kommune er kunde i det socialøkonomiske vaskeri og betaler for såkaldte øvebaner til udviklingshæmmede. For Kirsten Bundgaard, driftschef på Voksen Handicap, er det helt oplagt for kommunen at kaste økonomi og ledelseskraft i samarbejdet.

“Fremtidens velfærd er noget, vi skaber sammen, og Vaskeriet er et smukt eksempel på et mix af forskellige aktører, som arbejder forpligtende og engageret sammen om en opgave, som ikke kan lykkes, uden at vi alle sammen er med,” siger hun.

Med det mener hun ikke blot at hjælpe de udviklingshæmmede ansatte til at udvikle sig, men i lige så høj grad de resultater, der bliver skabt rundt om Vaskeriet: graden af liv i en boligforening, antallet af ensomme mennesker og forestillingen om, hvad udviklingshæmmede kan.

”Det er nogle meget komplekse sammenhænge, som er svære at sætte ind i en stram ligning om en business case. Der skal man tro på, at udviklingen går den rette vej og have tålmodighed til at vente på, at resultaterne viser sig,” siger Kirsten Bundgaard og tilføjer:

”Men Vaskeriet har alle de elementer, som, vi mener, skal til i fremtidens kommune. Så vi vil meget gerne have mere af det.”

Demokratisk iværksætter

Ideen om Vaskeriet er udklækket i det hverdagsaktivistiske fællesskab Sager der Samler. Og her kalder medstifter Paul Natorp det for et eksempel på demokratisk iværksætteri – et begreb, der kombinerer samfundssyn og forretningstankegang.

”Der er tale om nogle mennesker med stærke samfundsværdier, som foretager personlige investeringer i et initiativ i håbet om at kunne leve af det en dag,” siger han.

Og det er der behov for, hvis vi skal bevare sammenhængskraften.

”Vi styrer mod et samfund, hvor robotterne klarer alt, imens vi mennesker går og bliver mere og mere ensomme. De naturlige væresteder er væk, og vi går sammen med folk, der ligner os selv, og møder kun de andre, når vi bliver indkaldt til generalforsamling,” siger Paul Natorp.

Og netop det gør Vaskeriet op med.

”Målet er at blive fremkaldt for hinanden. Bryde ud af siloerne, blive synlige og indgå i sociale fællesskaber med andre, der ikke ligner os,” tilføjer Pia Stabell Hjorth.

En medalje uden bagside

Efter et år med skyl, vask og centrifugering er Vaskepigerne nu ved at vokse ud af beboervaskeriet i Søvangen. Men i bebyggelsen er begejstringen så stor, at bestyrelsen nu vil lægge et tomt butiksløse til vaskeaktiviteterne.

”Vi har prøvet i mange år at leje det ud, men det kan vi ikke. Så vi vil gerne lade dem låne butikken som en anerkendelse af, at de laver en masse socialt arbejde for os,” siger beboerformand Erik Bløchner.

Butiksløset ligger op ad et villakvarter med mange ældre beboere. Og Vaskeriet er en oplagt mulighed for at udvide fællesskabet og inkludere dem, mener Erik Bløchner.

”Det er jo altid en fordel at få kontakt til naboerne, fordi hele kvarteret kommer til at hænge bedre sammen på den måde,” siger han.

I Brabrand Boligforening er direktør Keld Laursen også positiv. Faktisk har han kun en enkelt undren:

”Hvorfor ikke opskalere projektet? Alene i Aarhus er der over 40.000 almene boliger og i hele Danmark mere end 550.000. Jeg er sikker på, at der er andre boligafdelinger, hvor det her kan realiseres. Det er jo en medalje uden bagside,” siger Keld Laursen.

Og i Aarhus Kommune er Kirsten Bundgaard enig i, at der er potentiale – både inden for og uden for kommunens grænser.

”Aarhus er ikke alene om tanken med, at velfærd er noget, vi skaber sammen. Men vi har brug for eksempler at lære af, så vi kan forfine indsatsen og gøre mere af den. Men det er et meget fint skud, der er kommet med Vaskeriet.”

[Foreninger »](#)

[Socialøkonomi »](#)

[Aarhus Kommune »](#)

[Sager Der Samler »](#)

[Paul Natorp »](#)

carsten@altinget.dk

MEST LÆSTE ARTIKLER

1. Departementschef bliver ny direktør i Kræftens Bekæmpelse

2. Bred alliance vil give småbørn lige muligheder for et godt liv

3. Politiken flytter fra Gæstgiveren på Folkemødet

4. Nu kan borgere sende forslag direkte i Folketingssalen

0 kommentarer [Skriv en kommentar ↓](#)
